

בכמה עולה ייצור החלב?

(תחשיב מאת"ב)

הוצאות טיפוסיות לפרה בשנה (בדולרים)	
(בעדר בן 40 פרה, בעל תנובה ממוצעת של 5436 ק"ג חלב)	
המזון לפרה בשנה:	
1857 ק"ג מזון מרוכז	143.50
4 טונות שחת	80.00
4 טונות תחמיץ	40.00
מרעה	25.00
עבודה — 70 שעה בשנה	228.50
הפחתות מבנים, ציוד ותיקונים	87.50
הפחתת הפרה	30.00
	32.73
ריבית על הון ההשקעה	
מחיר הפרה	250.00
מבנים	200.00
ציוד	100.00
	550.00 × 5%
הזרעה	27.50
עזרה וטרינארית ורפואות	7.00
ביקורת התנובה	6.00
אספקה שונה (כלים, חומרים וכו')	4.00
אור, מים וכוח	9.00
טראקטור, מכונות	8.00
ביטוח ומיסים	7.00
שונות (הוצאות בלתי נראות מראש)	2.00
ס"ה	10.00
	519.23
פחות מחיר הוולד	20.00
	499.23
לכיסוי הוצאה זו דרושה הכנסה ממכירת 5273 ק"ג חלב לאחר ניכוי 3% פחת (חלב שנשפך, מאסטיסיס וכו'). ההוצאה לייצור 100 פאונד חלב (45.3 ק"ג) תהיה 4.29 דולר (ערך הזבל כערך הרפד).	
הערת המח"ד:	
ההוצאות לייצור ק"ג חלב בתנאים הנ"ל מסתכמות ב־28.3 אג'.	

כשתוצג השאלה בדבר הוצאות ייצור חלב ל־1000 ייצרני חלב, קיים הסיכוי לקבל 1000 תשובות שונות. יש, איפוא, הכרח לקבוע יסודות אחידים לעריכת התחשיב, כדי שאפשר יהיה להשוות הוצאות הייצור בין משק למשק. בבואנו לחשב את ההוצאות, עלינו לשים לב לסעיפי הוצאה דלהלן: מזון, עבודה, הפחתת המבנים והציוד, הפחתת הפרות, ריבית על הון ההשקעה, הזרעה, עזרה ווטרינארית, רפואות, ביקורת התנובה, מיצרכים שונים, תיקונים, חשמל, מים, שימוש בטראקטור ומכונות, ביטוח, מיסים ושרות. יש לדון בקצרה בכל סעיף בטרם ייערך הסיכום בכסף.

המזון

אין כל קושי לחשבן את מחיר המזון המרוכז, הקנוי מהחורץ, ואף את זה המיוצר במשק. בדרך כלל המחיר של 70 דולר לטונה תערוכת יכול להיחשב כמציאותי בתנאים של היום.

קשה יותר לקבוע את מחירי האספקה הגסה, שמייצרים במשק. יש לכלול בחישובים אלה את ההוצאה לדשנים, קציר, איסום ותשלום מה עבור השימוש בקרקע (דמי חכירה). בתנאי ארה"ב כיום תעלה טונה שחת ב־17-20 דולר, תוך הנחה שכל דונם מניב טונה אחת שחת.

קביעת מחיר התחמיץ קשה יותר משום שייצורו מושפע במידה רבה בשוני היבולים, שיטות התקנת התחמיץ, איסומו וכדומה. מקובל לאמוד את המחיר של טונה תחמיץ ב־10 דולר.

ההוצאה למזון עולה בדרך כלל כדי מחצית ההוצאה הכוללת בייצור החלב. חשוב עד מאוד לפקוח עין על צריכת המזון בעדר; על כל בעל משק לדעת בדיוק את ההוצאה למזון בשיטת החזנה הנהוגה אצלו; כן מוטל עליו להיות ער בכל עת ליתרונות הכלכליים שבשיטות הזנה אחרות. (הסברת יתר הסעיפים בעמוד 34).

זה 30 דולר לפרה בשנה.

העבודה

רוב האיכרים בארה"ב זוקפים לחשבון ההוצאות האלה רק את מחיר העבודה השכירה. כדי שהתחשיב יהיה מציאותי יותר, יש לחייב סעיף זה גם בעבודת בני המשפחה. מחקרים שונים הראו שכמות העבודה לפרה בשנה מתנור דדת בין 45 שעות במשק ממוכן בדרגה גבוהה לבין 100 שעות במשק, בו רובה של העבודה היא עבודת-ידיים. בחישוב ממוצע בארה"ב יש לנקוט בנורמת עבודה של 70 שעה לפרה בשנה. במשקים המצויידים במיתקן להוצאת זבל ממור כנת.

הפחתה במכנים ובציוד

את זאת קל לשער. הרי קיימת הפחתה מוסכמת, המקובלת על דעת מוסדות מס ההכנסה ואפשר להסתייע בנתונים אלה. לפי היקף הציוד והמב"ב בארה"ב, יהיה זה הגיוני לזקוף לחובת סעיף

הפחתת הפרה

בסעיף זה שוררת אי-הבנה רבה. קודם כל יש לקבוע את כלל ההפחתה, מכניסת הפרה לעדר ועד לצאתה; כדי לחשבון את ההפחתה בשנה, מחלקים את הסך הכולל הנ"ל במספר שנות הקיום של הפרה בעדר. נניח שמחיר הפרה, עם כניסתה לרפת הוא 330 דולר; עם עזיבתה את העדר מחמת פסילה, היא תביא תמורה של 150 דולר; היוצא מזה שההפסד הכולל בהון ההשקעה בפרה זו מסתכם ב-180 דולר. בהניחנו ששנות הניצול של הפרה הן $5\frac{1}{2}$, נמצא שההפסד חתה השנתית תהיה 32.5 דולר, בקירוב.

שאר סעיפי ההוצאה אינם טעונים הסבר מיוחד והיקפם וחישובם משתקפים בטבלת הסיכום. (תומצת מ"פארמר'ס דייג'סט" מארס 1964) ע"י י. נ.

משק הבקר בעולם בשנת 1963 *

מספר ראשי הבקר בעולם בתחילת שנת 1964 היה — מיליארד ומאה מיליון בקירוב, 9.4 מיליון ראש יותר מאשר בתחילת שנת 1963, ו-11% יותר מהממוצע בשנים 1956/60. הייצור היה שונה מארץ לארץ, אולם המעניין והבולט הוא — הירידה בהיקף העדרים בארגנטינה ובאירופה המערבית. הירידה בארצות אירופה המערבית נגרמה בעיקר בעקב עליה גדולה בצריכת הבשר, וכתוצאה מזה — עליה במחירים שהביאה לשחיטה מוגברת בשנים 1962/63. גם העליה במספר ראשי הבקר בחלקי תבל שונים, היא כמובן שוב תוצאה של דרישה מוגברת לבשר בארצות המייבאות בשר. סיבות נוספות בהגברת ייצור הבשר הן: עליה כללית ברמת החיים ושיפור דרכי ההזנה וההחזקה של עדרי הבקר לבשר, בארצות הברית בעיקר. אולם גם בארצות אחרות, כגון — ניו-זילנד, אוסטרליה, בראזיל, מרכז ודרום אמריקה הושקעו בעשור האחרון סכומים עצומים בהשבחת הגזעים, שיפור תנאי השחיטה וההקפאה, מלחמה במחלות מדבקות ועוד.

בו בזמן שארצות הברית הגדילו את מספר ראשי הבקר בעשרה מיליון ראשים בשנים 1956/63, הקטינה אירופה המערבית באותה תקופה בשישה וחצי מיליון.

החלוקה הגיאוגרפית של הבקר (במיליוני ראשים)

1964	1956/60	
157.0	137.8	צפון ומרכז אמריקה
171.5	156.0	דרום-אמריקה
83.0	77.6	אירופה המערבית
33.5	30.3	אירופה-המזרחית
85.0	66.4	רוסיה
119.0	112.1	אפריקה
411.4	376.9	אסיה
26.1	22.8	אוקיאניה
1.086.5	979.9	סך הכל בעולם

מתוך „וורלד אגריקולטשוראל פרודוקשן“
א. שמאראגד

* כולל גם תואים.